

М. Вейд, професор Університету Роберта Гордона, голова комітету ІФЛА зі свободи доступу до інформації та свободи висловлення (FAIFE), під час науково-методичного семінару «Бібліотеки у системі європейських цінностей» запропонував українським бібліотекарям презентацію «Національна бібліотека Шотландії: традиції та інновації». Свою розповідь про бібліотеку він розпочав з історії її створення, наголосивши, що за час свого існування Національна бібліотека Шотландії стала однією з найбільших бібліотек у Великій Британії та однією із шести бібліотек, які отримують обов'язковий примірник кожного видання, що вийшло друком у Великій Британії та Ірландії. Це дає бібліотеці можливість формувати найкращі книжкові колекції з усіх галузей знань.

Щодо місії Національної бібліотеки Шотландії, то М. Вейд сформулював її так: «Поширювати загальний доступ до знань про Шотландію та в Шотландії». Аби виконувати свою місію повною мірою, бібліотека використовує традиційні та інноваційні методи роботи. М. Вейд повідомив, що інновації знайшли відображення у звіті Національної бібліотеки Шотландії за 2010 р. *Thriving or surviving?* («Жити або виживати?»), який вміщує і план діяльності бібліотеки до 2030 р. Основні інновації у звіті сформульовано так:

«... 1. Від інтенсивного збору фондів до селективного (аспект на широкому спектрі матеріалів [тексти, фільми, аудіозаписи, зображення, цифрові документи тощо]).

2. Перехід від збереження фондів до поєднання (тісна співпраця з іншими закладами, що зберігають культурне надбання [музеї, архіви, бібліотеки]).

3. Більш різноманітніші та територіально розповсюджені групи відвідувачів (користування ресурсами на відстані стає нормою).

4. Від індивідуальної роботи до співпраці (необхідно підтримувати своїх партнерів для досягнення результатів).

5. Безкоштовно чи платно? (нові моделі платних послуг)...».

Окрім того, М. Вейд підкреслив, що до інновацій можна віднести також зміни в бібліотечному законодавстві, показавши на прикладі Акта про Національну бібліотеку Шотландії (прийнятому у 2012 р.), як мають бути прописані мета та функції бібліотеки, умови виконання цих функцій, а також норма про неможливість втручання уряду в політику комплектування фондів Національної бібліотеки Шотландії.

М. Вейд висловив думку, що будь-яка бібліотека може стати більш відкритою до відвідувачів, якщо: усуне бар'єри (рамки мають бути не на вході до бібліотеки, на вході до кожного залу); позбудеться охоронців у формі; запропонує відвідувачам нові можливості (зал цифрових ресурсів, магазин тощо); активізує роботу з читачами (майстер-класи, творчі майстерні, виставки та ін.).

Важливими інноваціями є потужні маркетингові програми розвитку послуг бібліотеки, активізація зв'язків із громадськістю та підготовка статей (на основі ресурсів бібліотеки) для Вікіпедії. М. Вейд зауважив, що до такої роботи необхідно залучати професіоналів із цих питань, а не бібліотекарів... *(Дводенну Січневу школу Української бібліотечної асоціації відкрив науково-методичний семінар «Бібліотеки у системі європейських цінностей» // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/node/1944>). – 2015. – 28.01).*